

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

“26” серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ
СИСТЕМ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
(шифр і назва)

освітні програми Економіка та економічна політика
(шифр і назва)

спеціалізація С1.01 «Економіка»
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
"26" серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ганна КОЛОМІЄЦЬ доктор економічних наук, професор,
професор закладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів
управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів
управління

Протокол від "26" серпня 2025 року № 2

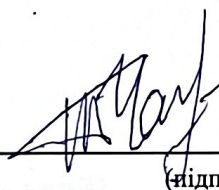
В.о.завідувача кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЦЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)

Економіка та економічна політика

назва освітньої програми

 Гарант освітньої програми
(керівник проектної групи)
Тетяна ЧАТЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від "26" серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ» складена відповідно ОПП магістра «Економіка та економічна політика», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань, практичних навичок і фахових компетентностей стосовно процесу реформування господарських систем.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- Формування розуміння реформування господарської системи як інституційних перетворень;
- Опанування методами розробки реформ;
- Вироблення уміння аналізувати процес здійснення реформи.

1.3. Кількість кредитів 5 кр.

1.4. Загальна кількість годин 150 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й,	
Семестр	
2-й	
Лекції*	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття*	
32 год.	
Самостійна робота*	
102 год.	
Контрольна робота (індивідуальні завдання)	
30 год.	

*Розподіл на лекції, практичні заняття, самостійну роботу може змінюватися в межах 10% загальної кількості годин в залежності від зміни графіку навчального процесу внаслідок святкових і вихідних днів, а також з

метою врахування особливостей засвоєння матеріалу конкретною групою студентів для досягнення запланованих результатів навчання.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ЗК1.Здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8.Здатності проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1.Здатності застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3.Здатності збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК6.Здатності формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8.Здатності оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10.Здатності до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

1.7. Заплановані результати навчання:

1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.
а саме:

знати:

- зміст, основні методи і алгоритми реформування господарських систем

вміти:

- виокремити чинники, що впливають на здійснення реформ господарських систем,

- структурувати і оцінити витрати реформування господарських систем,
- визначити пастки реформування господарських систем.

1.8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни макроекономіка. економічна історія, історія економічної думки, інституційна економіка.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Теорія і практика реформування господарських систем

Тема 1. Методологія дослідження реформ.

Тема 2. Реформи в системі інституційних перетворень.

Тема 3. Стратегії реформ.

Тема 4. Витрати реформ.

Тема 5. Пастки інституційних перетворень.

Тема 6. Реформування окремих сфер і галузей.

Тема 6. Оцінювання результативності реформ.

Тема 7. Компаративний аналіз господарських реформ постсоціалістичних країн.

Тема 8. Навчальна-дослідна конференція-тренінг «Актуальні траєкторії реформування сучасної господарської системи»

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1.	48	16	32			102
Тема 1.		2	2			
Тема 2.		2	4			
Тема 3.		2	4			
Тема 4.		2	4			
Тема 5.		2	4			
Тема 6.		2	4			

Тема 7.		2	4			
Тема 8.		2	2			
Розділ 2.						
Тема 9.	48		4		30	
Усього годин	150	16	32			102

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія дослідження реформ.	2
2	Реформи в системі інституційних перетворень	2
3	Стратегії реформ.	4
4	Витрати реформ.	2
5	Пастки інституційних перетворень	4
6	Реформування окремих сфер і галузей	6
7.	Оцінювання результативності реформ.	4
8.	Компаративний аналіз господарських реформ постсоціалістичних країн.	4
9	Навчальна конференція-тренінг «Актуальні траєкторії реформування сучасної господарської системи» Захист НДЗ	4
		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання теми 1,2 та 3.	18
2	Опрацювання теми. 4 та 5.	12
3	Опрацювання теми 7.	8
4	Опрацювання теми 8.	8
5	Підготовка індивідуального завдання	30
	Підготовка презентації	10
		86

6. Індивідуальне завдання

Для виконання ІЗ необхідно відповідно до теми дипломної роботи запропонувати тему дослідження.

Дослідження обсягом 30 сторінок. повинно містити:

Вступ

Розділ 1. Методологічні основи дослідження проблеми.

Розділ 2. Розгляд теми змістовно.

Висновки.

Список джерел (не менше 20)

Теми:

1. Інституційні засади подолання тіньової економіки: історичний досвід.
2. Порівняльний аналіз реформ з розвитку фондового ринку.
3. Імперативи реформування соціального захисту населення в повоєнній економіці
4. Реформування державного регулювання бізнесу в сучасних умовах.
5. Зміни економіки, як засіб адаптації до воєнного стану.
6. Реформування сфери зайнятості в умовах цифровізації.
7. Спрямованість інституційних трансформацій соціального капіталу на інноваційність господарського розвитку.
8. Особливості державного регулювання з адаптації економіки до воєнного стану.

7. Методи навчання

Упорядкування взаємодії в процесі опанування дисципліни «Теорія та практика реформування господарських систем» спрямованої на досягнення поставлених цілей та запланованих результатів здійснюється переважно інтерактивними методами.

Застосовуються комплекс засобів інформаційно-рецептивного, репродуктивного, проблемного, пошукового, дослідницького характеру.

8. Методи контролю

Засвоєння

- теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей,
 - розділів (проміжний контроль) – на практичних підсумкових заняттях.
- Передбачено застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:
- підготовка рефератів і їх обговорення
 - виконання семестрової роботи в формі ІНДЗ і її захист

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенні на іспиті. Оцінка успішності студента з дисципліни виставляється за багатобальною шкалою і складається з суми балів поточної успішності (максимально 60 б. = 35 б. 1 Розділ + 25 б. (інд. завдання)) і екзаменаційної оцінки (максимально 40 б.)

9. Схема нарахування балів

Розділ 1								Розділ 2	За чотирирівневою шкалою	Σ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100

35б. (минимально 15б.)	25(мин 15б.)		
------------------------	--------------	--	--

T1, T2 ... T7 – теми розділів

Умова допуску студента до підсумкового семестрового контролю – 30 балів за поточним контролем.

Умова допуску студента до підсумкового семестрового контролю – виконання індивідуального завдання.

Шкала оцінювання роботи підсумкового семестрового контролю

№ питання	1	2	Разом
Кількість балів	20	20	40

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, вироблених навичок проведення дослідної роботи, умінь публічно представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

- суб'єктне усвідомлення змісту;
- термінологічна коректність;
- повнота й ґрунтовність викладу;
- аргументованість тверджень.

Критеріями оцінювання виконання дослідного завдання студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з джерелами інформації, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять,

аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових вмінь застосовувати на практиці набуті знання:

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	За чотирирівневою шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

Національна рада реформ <http://www.reforms.in.ua/ua/storinka/nacionalna-rada-reform>

Допоміжна література

1. Daron Acemoglu, James A Robinson. [Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty](#) — 544 p.
2. Daron Acemoglu, James A Robinson. [The narrow corridor: States, societies, and the fate of liberty](#) – 542 p.
3. Норт Дуглас. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. - Джерело: <https://nashformat.ua/authors/duglas-nort-books>— 44 p.
4. Hedlund S. (2011) Invisible Hands, Russian Experience, and Social Science: Approaches to Understanding Systemic Failure. New York: Cambridge University Press.

5. Polterovich V.M. (2001) Institutional Traps // The New Russia: Transition Gone Awry. Eds. Klein L.R., Pomer M. Stanford University Press.- 424 с.
6. Райнерт Е.С. Як багаті країни стали багатими... І чому бідні країни залишаються бідними.- 2019 —416 с.
7. Коломієць Г. М., Алієва Е. І. Соціальний капітал як актуальний чинник антикризового розвитку господарської системи БІЗНЕС ІНФОРМ №11-2016 с.19-23
8. Коломієць Г.М., Глушач Ю.С. Цифрова економіка: контрверсійність змісту і впливу на господарський розвиток.- Бізнес-інформ.- 2017, №7. С.137-143. **index Copernicus**
9. Коломієць Г. М., Зарецька Л. М. Громадянське суспільство як драйвер господарських трансформацій: методологічний аспект .- Бізнес-інформ.- 2017, №12. С 13-18. **index Copernicus**
10. Коломієць Г.М., Калініченко Ю.Д., Меленцова О.В. Актуальні чинники розвитку національних конкурентних переваг Бізнес інформ. - 2017, № 1. С.8-14. **index Copernicus**
11. Коломієць Г.М., Глушач Ю.С. Еволюція інституту рейтингування в механізмі господарських трансформацій.- Проблеми економіки. – 2018, № 3 (37). С. 165 – 170. **index Copernicus**
12. Коломієць Г.М., Глушач Ю. С. Амбівалентність рейтингування в умовах сучасних господарських трансформацій . - Бізнес інформ №11, 2018. С.34-41. **index Copernicus**
13. Коломієць Г.М., Меленцова О.В., Гузенков Ю.Г., Дідорчук І.Л. Кластери в маркетинговій стратегії місцевого самоврядування в умовах децентралізації.-«Проблеми економіки» 2019, №2 . С.89-95. **index Copernicus**
14. Коломієць Г.М., Меленцова О.В., Чередниченко А.П. Рентоорієнтована поведінка як перешкода посткризового господарського розвитку Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Економіка» №17(45), 2020.С.16-21 **index Copernicus**
15. Коломієць Г.М., Меленцова О.В, Чередниченко А. П. Кризовий маркетинг – імператив відновлення бізнесу. «Інвестиції: практика та досвід» №15-16, 2022. С.22-28. **index Copernicus**

10. Джерела аналітичної інформації

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Головного управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://kh.ukrstat.gov.ua/>
3. РБК-Україна Інформаційне агентство [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.rbc.ua/>

4. Реформи в Україні: експертна оцінка [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://dif.org.ua/article/reformi-v-ukraini-ekspertna-otsinka_2019_2020_2021
5. Реформи в Україні: громадська думка населення [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dif.org.ua/article/reformi-v-ukraini-gromadska-dumka-naselennya-2019>
6. Європейська інтеграція України: динаміка громадської думки [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dif.org.ua/article/evropeyska-integratsiya-ukraini-dinamika-gromadskoi-dumki>
7. Громадська організація «Нова країна» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://novakraina.org/menu/reforms>
8. Якою має бути повоєнна економіка України [Електронний ресурс] / Режим доступу <https://ua.interfax.com.ua/news/video/856190.html>
9. Моя країна — не руїна: як створити ефективний компенсаційний механізм для відновлення України? [Електронний ресурс] / Режим доступу <https://uifuture.org/publications/moya-krayina-ne-ruyina-yak-stvoryty-efektyvnyj-kompensaczijnyj-mehanizm-dlya-vidnovlennya-ukrayiny/>
10. Стратегія економіки воєнного часу. [Електронний ресурс] / Режим доступу <https://uifuture.org/publications/strategiya-ekonomiky-voyennogo-chasu/#more-10084>

